

Autorka scenariuszy: Anna Waga

Scenariusze lekcji języka polskiego opracowany na podstawie podręcznika do kształcenia literackiego i językowego dla klasy trzeciej gimnazjum *Świat w słowach i obrazach* autorstwa Witolda Bobińskiego.

Opracowanie „Antygony” Sofoklesa

Czas realizacji: 5 godzin lekcyjnych

Miejsce realizacji: sala szkolna

Wstęp:

„Antygona” Sofoklesa to jedna z obowiązkowych lektur przeznaczonych do omawiania w kl. III gimnazjum (w Programie nauczania Język polski dla klas I – III gimnazjum WSiP została uwzględniona w kręgu tematycznym: „Postawy życiowe i wybory moralne”). Nauczyciel polonista musi zdecydować, w jakiej formie dokonać z uczniami omówienia lektury. Uznałam za istotne rozpatrzenie konfliktu między Kreonem a Antygoną z uwzględnieniem analizy motywów działania bohaterów. Przy tej okazji postanowiłam przeprowadzić lekcję z zakresu leksyki i frazeologii i w ten sposób skorelować treści literackie z językowymi.

Lekcja metodą projektu wpływa korzystnie na aktywność i rozwój uczniów, dlatego pomyślałam, że ten sposób realizacji tematu poświęconego historii teatru będzie dawał młodzieży możliwość samodzielnego dochodzenia do wiedzy, ale także pobudzi ich do twórczej aktywności.

Przy opracowywaniu scenariuszy zajęć korzystałam z podręczników szkolnych WSiP do języka polskiego z cyklu „Świat w słowach i obrazach”. Nie tylko dostarczają niezbędnej wiedzy, ale także ukierunkowują działania nauczyciela.

Lekcja nr 1

Czas trwania: 2 godziny lekcyjne

Uwagi o realizacji: Zadania do lektury zostały zaczerpnięte z podręcznika WSiP *Świat w słowach i obrazach* dla klasy III gimnazjum, tytuł rozdziału : „Początki świata, początki słowa”, str. 25 - 26

Temat lekcji: Dwie postaci, dwie racje, czyli o konflikcie między Kreonem a Antygoną (na podstawie tragedii Sofoklesa).

Cele lekcji:

Uczeń po zajęciach:

- Rozumie pojęcia związane z grecką tragedią, sprawnie się nimi posługuje

- Streszcza ustnie fragmenty tragedii
- Rozpoznaje i nazywa postawy i wartości
- Porównuje racje bohaterów
- Argumentuje z pomocą cytatów
- Kulturalnie zabiera głos w dyskusji
- Formułuje ustne i pisemne wypowiedzi poprawne pod względem stylistycznym i językowym

Pojęcia kluczowe: *fatum, tragizm, bohater tragiczny, konflikt tragiczny, sacrum, mit genealogiczny itp.*

Formy pracy: grupowa, zbiorowa, indywidualna

Metody: problemowa, dyskusja, drzewko decyzyjne, analiza porównawcza

Materiały: kserokopie drzewka decyzyjnego,

Pomoce dydaktyczne: *Słownik mitów i tradycji kultury, Antygona*, J. Parandowski, *Mitologia, Świat w słowach i obrazach. Podręcznik do kształcenia literackiego i kulturowego dla klasy trzeciej. Antygona - zadania do lektury str. 25 – 26*, WSiP, Warszawa 2001

PRZEBIEG LEKCJI

1. Wprowadzenie.
2. Uświadomienie uczniom celów lekcji.
3. Przypomnienie tematu pracy domowej. Uczniowie mieli zredagować obwieszczenie Kreona o zakazie grzebania zwłok Polinejkesa.
4. Odczytanie przez kilku uczniów zadania domowego.

Przykładowy tekst:

Do wszystkich obywateli miasta Teby!
Najgorszym z czynów ludzkich jest zdrada ojczyzny. Zdrajcom hańba i śmierć!
Zabrania się grzebania zwłok Polinejkesa – syna Edypowego – zdrajcy kraju, wichrzyciela i bratobójcy.
Zabrania się także odprawiania modlitw, namaszczenia i zbliżania się do ciała zdrajcy. Nie należy mu się szacunek ani pamięć. Każdego, kto złamie zakaz króla, czeka kara śmierci.

Kreon władca Teb

5. Zapisanie tematu lekcji.
6. Podręcznik *Świat w słowach i obrazach*, ćw. 2 str. 25

Uczniowie przedstawiają strony konfliktu, zarysowują główny problem pojawiający się w utworze. Nawiązują do mitu o Labdakidach. Formułując swoje wypowiedzi, korzystają ze zwrotów zamieszczonych w ramce na str. 25 (podręcznik).

7. Nauczyciel proponuje, by uczniowie przedstawili racje Kreona i Antygony. Wyniki rozważań są na bieżąco zapisywane na tablicy. Notatka może przyjąć następującą formę.

Racje Kreona	Racje Antygony
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Pragnie wzmocnić władzę królewską. ✓ Dbą o swój autorytet, jest niezłomny w swych decyzjach. ✓ Najważniejsze jest dla niego prawo państwowe. ✓ Jest władcą sprawiedliwym, nie robi wyjątku nawet dla swej krewnej. ✓ Troszczy się o swoje państwo, chroniąc je przed zdrajcami. ✓ Chce pokazać, co czeka zdrajców ojczyzny. ✓ Kieruje się zdrowym rozsądkiem. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Nade wszystko przedkłada prawa boskie. ✓ Kieruje się miłością do brata. ✓ Postępuje zgodnie ze swoim sumieniem. ✓ Najważniejsze są dla niej uczucia. ✓ Uważa, że obowiązkiem żyjących jest grzebanie umarłych. ✓ Jest konsekwentna w swych działaniach, nie zmienia swych decyzji.

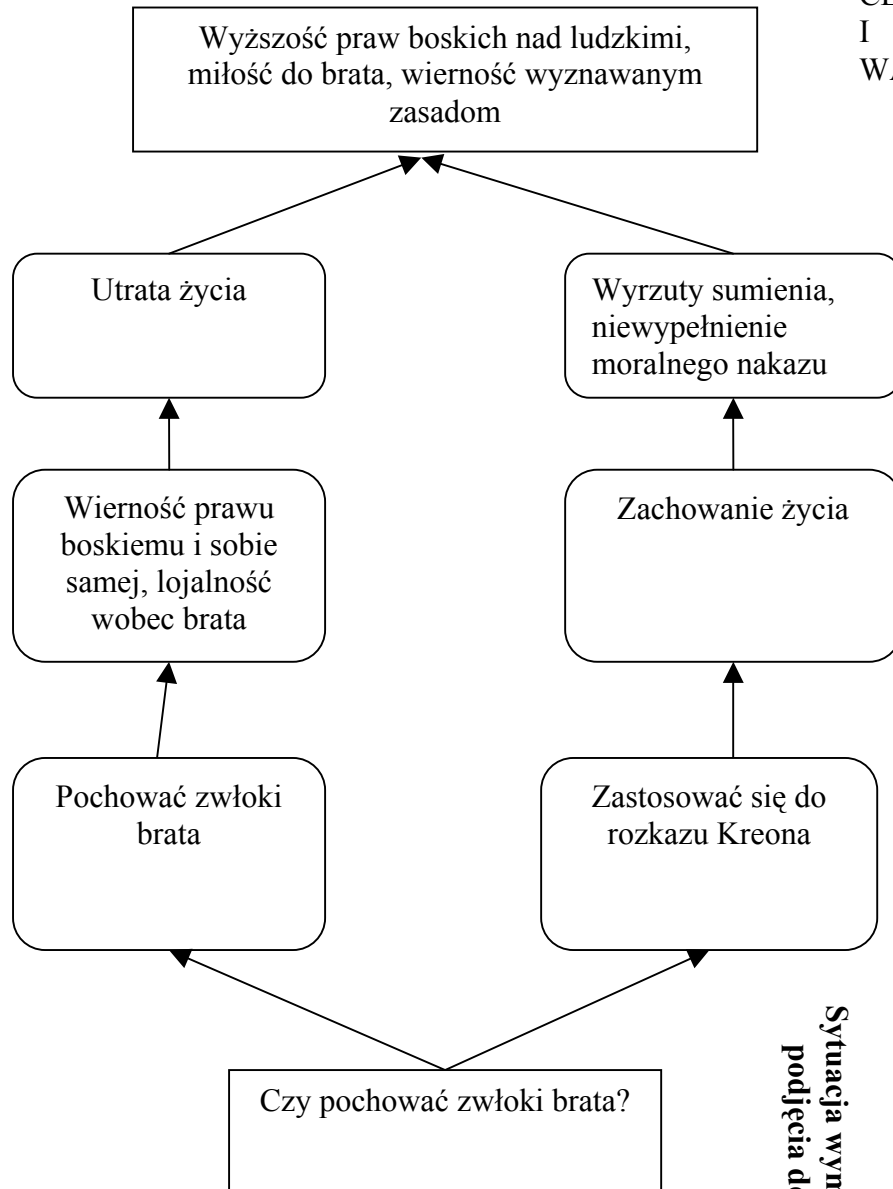
8. Próba oceny postaw bohaterów.

Nauczyciel rozdaje uczniom kserokopie drzewka decyzyjnego. Dzieli klasę na dwie grupy. Jedna część klasy uzupełnia drzewko, którego bohaterem jest Kreon, druga analizuje postawę Antygony. Uczniowie pracują dwójkami (ok. 10 minut). Następnie odczytują wyniki swojej pracy. Można zaakceptować np. takie rozwiązania.

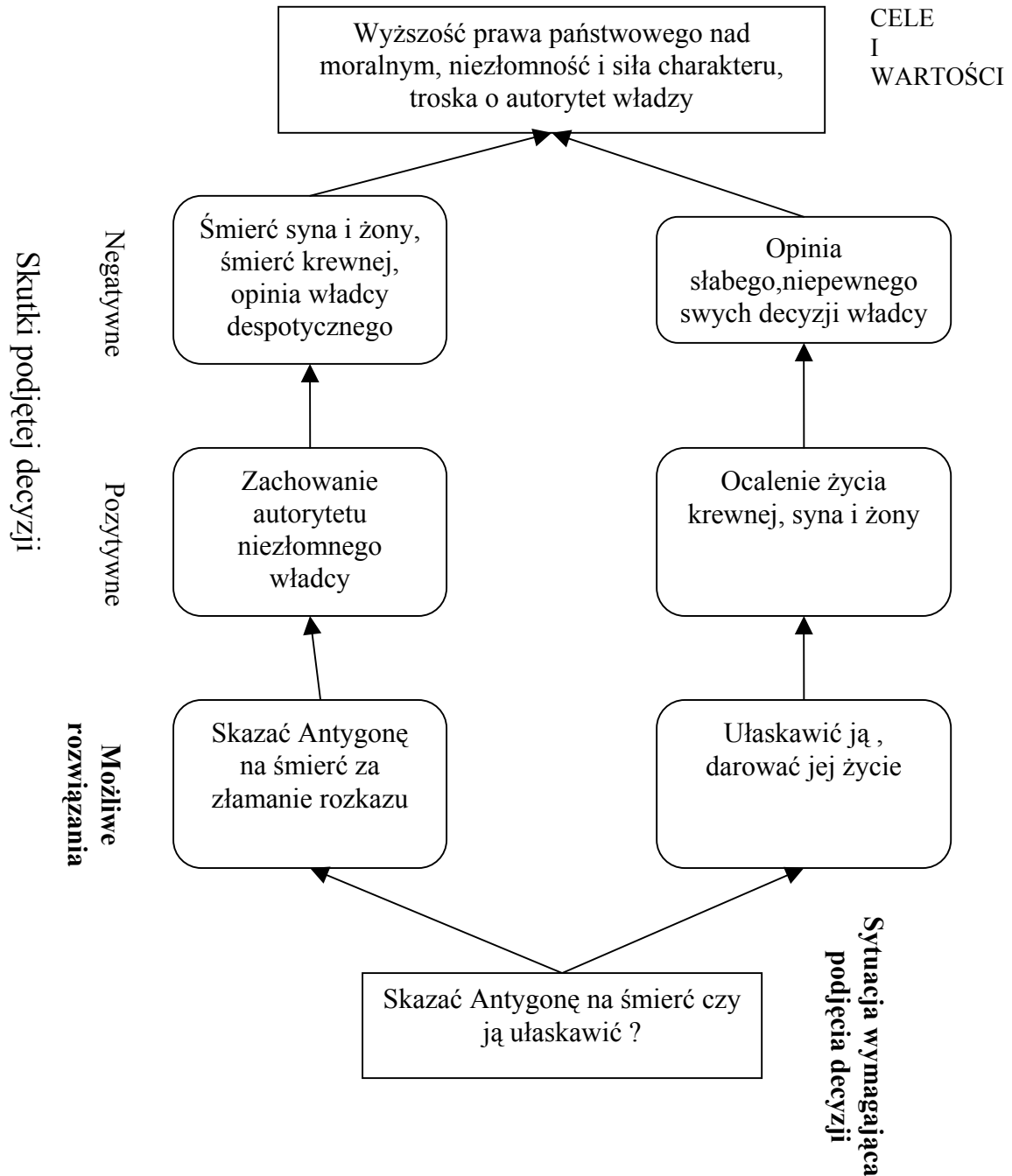
POSTAWA ANTYGONY

CELE
I
WARTOŚCI

Skutki podjętej decyzji

Możliwe
rozwiązaniaSytuacja wymagająca
podjęcia decyzji

POSTAWA KREONA

9. Podręcznik *Świat w słowach i obrazach*, ćw. 4 str.26
 Uczniowie czytają fragment o wierzeniach starożytnych Greków przytoczony w ćwiczeniu, a następnie odpowiadają ustnie na pytanie zawarte pod tekstem. W ten sposób formułują wnioski płynące ze swoich rozważań. W wypowiedziach niewątpliwie pojawi się słowo „fatum” i „tragizm”. Aby je utrwalić, można zanotować na kolorowo w zeszytcie.

FATUM – zły los, przeznaczenie.

TRAGIZM – kategoria estetyczno-moralna związana z grecką tragedią; starcie się dwóch przeciwstawnych, ale równorzędnych racji, co w konsekwencji musi doprowadzić do katastrofy.

Nauczyciel może dodatkowo wyjaśnić, na czym polegał „konflikt tragiczny” i co oznacza „sacrum”. Te informacje również warto zanotować.

KONFLIKT TRAGICZNY – opiera się na przeciwieństwie racji równoważnych, pomiędzy którymi nie sposób dokonać właściwego wyboru; bohater jest więc z góry skazany na klęskę.

SACRUM – (z łac.) to, co święte, związane z religią; mogą to być odczucia moralne, wymogi religijne itp.

10. Podsumowanie wiadomości.
 11. Ocena aktywnych i ewaluacja zajęć (w zaproponowanej przez nauczyciela formie).
 12. Objaśnienie pracy domowej.
- A. Zaprojektuj plakat przedstawienia teatralnego pt. „Antygona”, uwzględniając na nim „rozdarcie wewnętrzne” bohaterów.
 B. Przypomnij informacje o synonimach, antonimach i związkach frazeologicznych. Skorzystaj z podręcznika *Język ojczysty dla klasy trzeciej gimnazjum*, str. 62 – 81, WSiP, Warszawa 2001

Lekcja nr 2

Czas trwania: 1 godzina lekcyjna

Uwagi o realizacji: Lekcja ma charakter utrwalający. W tym celu został wykorzystany podręcznik WSiP „Język ojczysty” dla klasy trzeciej gimnazjum autorstwa H. Synowiec i K. Orłowej, rozdział : „Słowotwórstwo i słownictwo”, str. 62 - 68

Temat lekcji: Z przeciwnikiem twarzą w twarz. Ćwiczenia językowe.

Cele lekcji:

Uczeń:

- ✓ Rozumie podstawowe pojęcia z zakresu leksyki i frazeologii
- ✓ Sprawnie posługuje się synonimami, związkami frazeologicznymi, potrafi wskazać antonimy wybranych słów
- ✓ Wyjaśnia znaczenie podanych frazeologizmów
- ✓ Korzysta ze słowników
- ✓ Wykorzystuje zdobytą wiedzę do rozwiązywania nowych problemów
- ✓ Buduje sensowne i ciekawe zdania z podanymi wyrazami

Pojęcia kluczowe: *synonim, antonim, frazeologizm, homonim itp.*

Formy pracy: indywidualna, zbiorowa

Metody: ćwiczeniowa, gra dydaktyczna – „Krań prawdy”

Materiały: gra „Krań prawdy” przygotowana przez nauczyciela

Pomoce dydaktyczne: podręcznik *Język ojczysty* dla klasy trzeciej gimnazjum, WSiP, Warszawa 2001, *Słownik wyrazów bliskoznacznych*, *Słownik antonimów*, *Słownik frazeologiczny języka polskiego*

PRZEBIEG LEKCJI

1. Wprowadzenie.
2. Przypomnienie zadania domowego - podpunkt B poprzedniej lekcji.
3. Zapisanie tematu lekcji i uświadomienie jej celów. Nauczyciel informuje uczniów, że ćwiczenia będą nawiązywały do omawianej właśnie przez uczniów „Antygony”. Uczniowie uświadamiają sobie, że literatura piękna jest nie tylko źródłem rozważań filozoficzno – moralnych, ale może również posłużyć jako materiał do ćwiczeń językowo–stylistycznych.

4. Utrwalenie wiadomości o synonimach, antonimach i frazeologizmach. Wykorzystanie informacji zawartych w podręczniku „Język ojczysty” dla klasy trzeciej, str. 62 – 68

5. Ćwiczenie nr 1

Nauczyciel prosi, by uczniowie podali kluczowe słowo związane z problematyką „Antyfony”. Prawdopodobnie padnie słowo „konflikt”.

Polecenie: Korzystając ze „Słownika wyrazów bliskoznacznych”, odszukaj synonimy wyrazu **konflikt**, a następnie z dwoma wybranymi ułóż zdania nawiązujące do treści lektury.

Konflikt - spór, kontrowersja, niezgoda, waśń, nieporozumienie, niesnaski, antagonizm, zadrażnienie itp.

Przykładowe zdania:

Spór między Kreonem a Antygoną sprawił, że życie wielu bohaterów lektury straciło sens.

Losy głównych bohaterów tragedii Sofoklesa potwierdziły prawdziwość przysłowia: „Zgoda buduje, niezgoda rujnuje”.

6. Ćwiczenie nr 2

Nauczyciel proponuje, by uczniowie zastanowili się, czy wyrazy **tragizm**, **tragiczny** we współczesnej polszczyźnie oznaczają to samo, co **tragizm** w starożytności (patrz definicja z poprzedniej lekcji). Uczniowie zgłaszają następujące przykłady.

Sprawdzian z matematyki był tragiczny. (w sensie – bardzo trudny do rozwiązania)

Ona ma na sobie naprawdę tragiczną sukienkę. (bardzo brzydka, niepasująca itp.)

Mam dzisiaj tragiczny humor. (zły)

Nauczyciel dzieli klasę na 2 grupy.

Polecenie dla grupy I : Korzystając ze „Słownika wyrazów bliskoznacznych”, wskaż synonimy przymiotnika „tragiczny”.

Polecenie dla grupy II : Skorzystaj ze „Słownika antonimów” i dopisz do podanego wyrazu antonimy.

SYNONIMY:

tragiczny – smutny, czarny, mroczny, przykry, grobowy, pogrzebowy, cmentarny, hiobowy, niewesoły, pokutny, nieszczęśliwy itp.

ANTONIMY:

tragiczny – wesoły, pomyślny, szczęśliwy, humorystyczny itp.

Wniosek

Wyraz *tragiczny* we współczesnej polszczyźnie może mieć różne znaczenia i nie zawsze wiążą się one z kategorią estetyczno–moralną mającą źródło w greckiej tragedii (można przy tej okazji utrwalić znaczenie słowa: homonim).

7. Ćwiczenie nr 3.

Uzupełnij podany tekst związkami frazeologicznymi z ramki. Pamiętaj o dostosowaniu formy frazeologizmów do wyrazów w zdaniu. W razie potrzeby skorzystaj ze „Słownika frazeologicznego języka polskiego”. Nauczyciel rozdaje uczniom skserowany tekst.

podzielić czyjś los, poruszyć niebo i ziemię, kość niezgody, nawarzyć piwa, nabrać wody w usta, myś się nie prześliznie, dojść po nitce do kłębka, schwytać na gorącym uczynku, stanąć murem, porywać się z motyką na słońce, znajdować się między młotem i kowadłem, dojść do głosu, ostatnia deska ratunku, hiobowa wieść, rwać sobie włosy z głowy, samotny jak palec, klamka zapadła, rzucać grochem o ścianę, dzielić włos na czworo

..... między Kreonem a Antygoną stał się
 (przyczyna sporu)
 zakaz pogrzebania zwłok Polinejkesa. Antygoną wiedziała, że
by uszanować boskie prawa i wyprawić
 (użyć wszelkich środków)
 pogrzeb bratu. Jednocześnie zdawała sobie sprawę, że jej postępek to
 Kreon rozstawił przy zwłokach strażę tak
 (zadanie ponad siły)
 gęsto, że nawet
 (nikt się gdzieś nie dostanie, skądś nie wymknie)
 wobec czego Antygonę
 (zaskoczyć kogoś w chwili popełniania nagannego czynu)
 Ismena chciała siostry, ale Antygoną stwierdziła,
 (zrobić tak jak inni)
 że sama i teraz musi za to odpowiedzieć.
 (narobić sobie kłopotu)
 Hajmon próbował nakłonić ojca do zmiany decyzji, ale było to
 Zapewnił Kreona, że jeśli Antygoną umrze,
 (daremnie o czymś mówić)
 wówczas i z nim stanie się coś złego.
 Kreon, ale nie zamierzał
 (być w sytuacji, w której każde rozwiązanie jest niekorzystne)
 cofać swojego rozkazu, gdyż
 (stało się coś, czego nie da się odwołać)
 Hajmon po śmierci ukochanej popełnił samobójstwo. Ta
 (straszna wiadomość)
 zabiła Eurydykę. Na nic się wtedy zdało
 (wyrażać rozpacz, histeryzować)
 Kreon – niezłomny władca, zwolennik pisanych praw – został
 z wyrzutami sumienia, zrozpaczony i bezradny.
 (zupełnie sam)

8. Podsumowanie zajęć.

Podsumowaniem zajęć może być gra dydaktyczna–„krąg prawdy”.

INSTRUKCJA

Na ponumerowanych kartkach znajdują się pytania i 3 odpowiedzi, z których jedna jest prawdziwa. Rozpoczynamy, losując dowolną kartę. Zadaniem każdego uczestnika będzie wybranie prawidłowych odpowiedzi. Umieszczone przy nich cyfry wskażą numer kolejnego zestawu. Kartki należy ułożyć w krąg. Wygra ten uczestnik, który jako pierwszy prawidłowo ułoży krąg.

- 2. Fatum to:**
 a. szczęście ⇒ 1
 b. zły los ⇒ 4
 c. powodzenie ⇒ 7

- 5. Który z wyrazów jest antonimem słowa konflikt?**
 a. zgoda ⇒ 2
 b. waśń ⇒ 3
 c. nieporozumienie ⇒ 1

- 3. Który z frazeologizmów oznacza „mieć dylemat”?**
 a. mieć z kimś na pieńku ⇒ 1
 b. mieć pietra ⇒ 5
 c. mieć twardy orzech do zgryzienia ⇒ 7

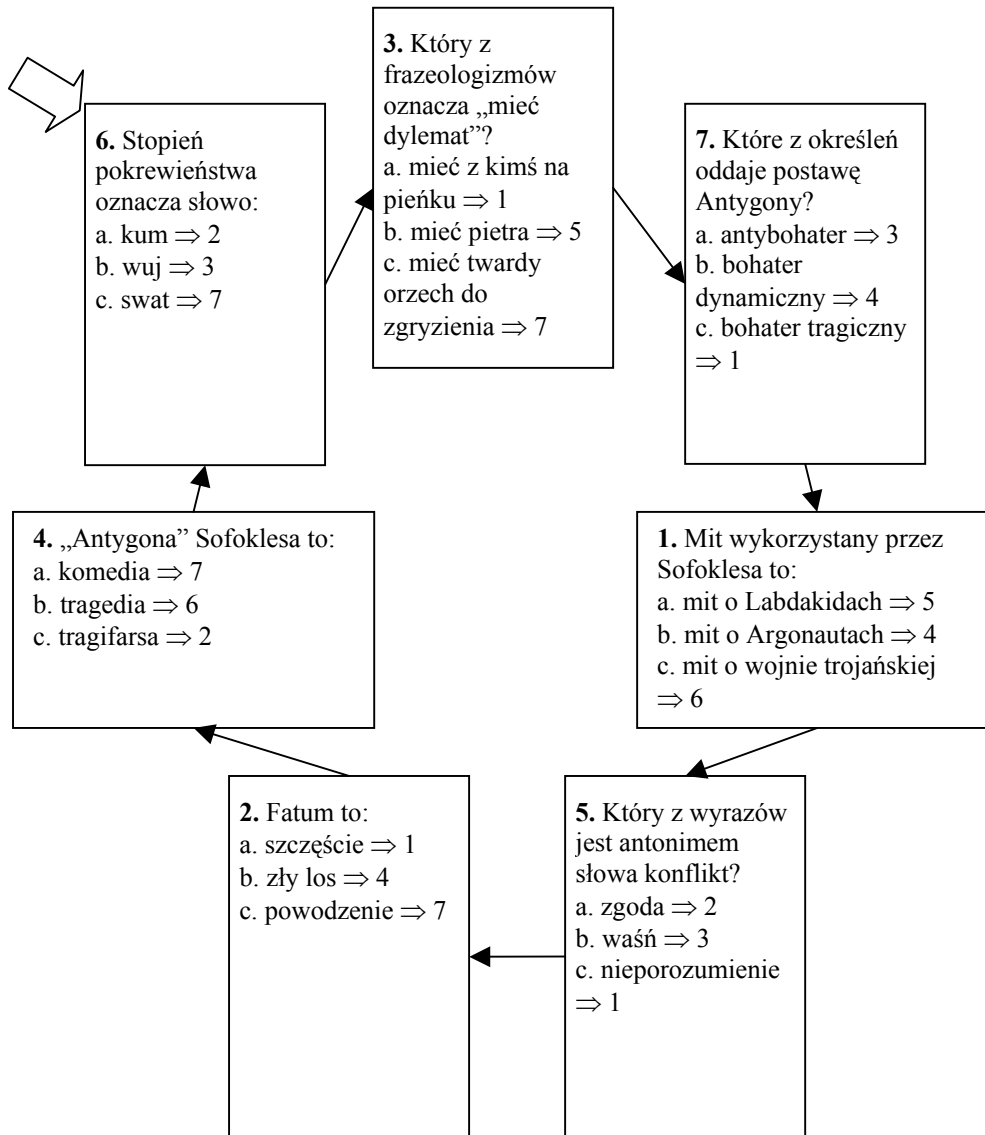
- 6. Stopień pokrewieństwa oznacza słowo:**
 a. kum ⇒ 2
 b. wuj ⇒ 3
 c. swat ⇒ 7

- 1. Mít wykorzystany przez Sofoklesa to:**
 a. mít o Labdakidach ⇒ 5
 b. mít o Argonautach ⇒ 4
 c. mít o wojnie trojańskiej ⇒ 6

- 4. „Antygona” Sofoklesa to:**
 a. komedia ⇒ 7
 b. tragedia ⇒ 6
 c. tragifarsa ⇒ 2

- 7. Które z określeń oddaje postawę Antygony?**
 a. antybohater ⇒ 3
 b. bohater dynamiczny ⇒ 4
 c. bohater tragiczny ⇒ 1

Załóżmy, że uczeń wylosuje kartę nr 6, wówczas krąg powinien wyglądać w następujący sposób:

10. Ocena aktywnych uczniów.

11. Udzielenie informacji zwrotnych przez uczniów. (Będą one dla nauczyciela odpowiedzią na istotne pytania: Czy cele lekcji zostały osiągnięte? Czy uczniowie widzą celowość prowadzenia lekcji zastosowanymi metodami? Czego nauczyli się podczas takich lekcji? itp.)

Lekcja nr 3

Czas trwania: 2 godziny lekcyjne

Uwagi o realizacji: Lekcja jest realizowana metodą projektu. Punktem wyjścia do zajęć jest tekst pt. „Od Tespisa do Szekspira, czyli dzieciństwo i młodość teatru i dramatu” zamieszczony w podręczniku W. Bobińskiego „Świat w słowach i obrazach 2” dla klasy pierwszej gimnazjum, str. 212 – 215

Temat lekcji: Jak powstał teatr? – projekt.

Cele lekcji:

- ✓ Poznanie historii teatru, etapów powstawania i budowy tragedii greckiej.
- ✓ Rozumienie kluczowych pojęć związanych z historią i budową greckiej tragedii, np. *katharsis*, *parodos*, *epeisodion*, *stasimon*, *eksodos*, *kommos*, *orchestra*, *skene*, *proskenion* itp.
- ✓ Kształcenie umiejętności organizowania własnej pracy i jej planowania.
- ✓ Kształcenie umiejętności takich jak: selekcjonowanie informacji, ich ocena, komunikowanie się w grupie.

Realizatorzy: Uczniowie klasy III gimnazjum podzieleni na 5 grup cztero- i pięcioosobowych.

Czas realizacji: 2 tygodnie

Forma produktu końcowego: albumy, foliogram, makieta teatru, wykład, fragment inscenizacji

Zadania dla zespołów:

I GRUPA: Wielcy tragicy literatury greckiej(Tespis, Ajschylos, Sofokles i Eurypides)–wykonanie albumu

II GRUPA: Narodziny teatru greckiego – wykład.

III GRUPA: Tak wyglądał starożytny teatr – wykonanie makiety teatru.

IV GRUPA: Budowa tragedii greckiej na przykładzie „Antygony” (z uwzględnieniem roli chóru) - przygotowanie foliogramu.

V GRUPA: Aktorzy i rola rekwizytów w teatrze greckim (stroje, maski, koturny, peruki, semantyka kolorów itp.) – fragment inscenizacji zakończonej ustnym komentarzem wygłoszonym przez członka grupy.

Źródła informacji:

- ✓ Podręcznik dla klasy I gimnazjum „Świat w słowach i obrazach 2” W. Bobińskiego, WSiP, Warszawa 2002
- ✓ „Słownik pisarzy antycznych” pod red. A. Świderkówny, Wiedza Powszechna, Warszawa 1990

- ✓ A. Nicoll „Dzieje teatru”, Warszawa 1983
- ✓ W. Kopaliński, „Słownik mitów i tradycji kultury”, PIW, Warszawa 1996
- ✓ Zasoby biblioteczne (słowniki, leksykony, encyklopedie itp.)
- ✓ Internet i inne źródła multimedialne

Terminy konsultacji: środa, zajęcia koła polonistycznego godz. 14.00 - 15.30, sala polonistyczna

Czas i sposób prezentacji: 2 godziny lekcyjne, każda grupa w ciągu 10 – 15 minut prezentuje wyniki pracy zespołu.

Opis projektu:

Zadania	Terminy	Co i w jaki sposób będzie oceniane
1. Podział klasy na 5 kilkusobowych zespołów	Zgodnie z planem pracy nauczyciela	Sprawne wykonanie zadania
2. Podział ról w grupie: - wybór lidera, - przydzielenie przez niego zadań członkom grupy, - wybór prezentera.		- gotowość do pełnienia ról w grupie, - zdolności organizacyjne, - umiejętność docierania do różnych źródeł informacji i korzystania z nich, - wkład pracy poszczególnych członków grupy, - przestrzeganie ustalonych terminów.
3. Zbieranie materiałów na zadany temat. Gromadzenie potrzebnych pomocy.	W ciągu 2 tygodni	- wyszukiwanie źródeł, sposób ich wykorzystania, - dobór tekstów, zdjęć, rysunków, techniki wykonania itp. - wkład pracy poszczególnych członków grupy
4. Realizacja kolejnych etapów pracy zgodnie z opracowanym wcześniej planem. a) redagowanie tekstów, b) graficzne opracowanie materiałów i przygotowanie rekwizytów: - album, - foliogram, - makieta,	W ciągu 2 tygodni	- rytmiczność realizacji zadań, - podejmowanie decyzji, - umiejętność komunikowania się w grupie, - zaangażowanie w pracę grupy.

- inne formy wybrane przez grupę, c) przygotowanie do prezentacji.		
5. Prezentacje	Termin uzgodniony wspólnie z uczniami, klasa szkolna j. polski	- oryginalność pomysłów, - atrakcyjność treści, - rzetelność informacji, - zgodność z planem, - ocena prezentacji słownej, graficznej i wizualnej, - zainteresowanie innych uczniów tematem,
6. Samoocena	na j.polskim po prezentacji	forma dyskusji, wymiana wrażeń
7. Ewaluacja	na zakończenie zajęć	w dowolnej formie

OPIS STANDARDÓW WYMAGAŃ

Po lekcjach przeprowadzonych według powyższych scenariuszy uczeń powinien zdobyć lub rozwinąć następujące umiejętności.

I. Czytanie i odbiór tekstów kultury.

Uczeń:

1. Czyta teksty kultury na poziomie dosłownym, przerośnym i symbolicznym. (Uczeń rozumie treść „Antygony”, dostrzega uniwersalne przesłania tekstu i wpisane w niego idee).
2. Dostrzega w odczytywanych tekstach środki wyrazu i określa ich funkcje.
 - ✓ Dostrzega środki wyrazu typowe dla tragedii jako gatunku dramatycznego.
3. Dostrzega konteksty niezbędne dla interpretacji tekstów kultury.

- ✓ Dostrzega kontekst literacki (nawiązanie do mitologii).
- 4. Dostrzega wartości wpisane w teksty kultury.
(Dostrzega ponadczasowy charakter poruszonych w tekście problemów i wartości artystyczne utworu).

II. Tworzenie własnego tekstu.

Uczeń:

1. Buduje wypowiedzi w formach określonych w podstawie programowej, poprawne pod względem językowym i stylistycznym.
 - ✓ Buduje wypowiedzi w następujących formach: *opowiadanie* (przedstawienie konfliktu między Kreonem i Antygoną), *charakterystyka* (nazywanie cech i ocena postaw bohaterów), *notatka* (samodzielne sporządzanie notatek w toku lekcji, ale także podczas zbierania informacji do lekcji metodą projektu), *ogłoszenie – obwieszczenie* (obwieszczenie Kreona – zakaz grzebania zwłok zdrajcy).
2. Posługuje się kategoriami i pojęciami charakterystycznymi dla przedmiotów humanistycznych i ścieżek edukacyjnych.
(rozumie znaczenie pojęć: *tragedia, tragizm, fatum, katharsis itp.* oraz *synonimów, antonimów, frazeologizmów* i umie je poprawnie zastosować).
3. Tworzy teksty o charakterze informacyjnym lub perswazyjnym, (redaguje ogłoszenie)
4. Przestrzega zasad organizacji tekstu.
 - ✓ Tworzy tekst na zadany temat, spójny pod względem logicznym i składniowym (redaguje ogłoszenie oraz teksty do prezentacji).
5. Formułuje, porządkuje, wartościuje argumenty uzasadniające stanowisko własne lub cudze. (zabiera głos w dyskusji przytaczając argumenty na poparcie własnego zdania, argumentuje z pomocą cytatów).
6. Analizuje, porównuje, porządkuje i syntetyzuje informacje zawarte w tekstach kultury. (przygotowuje informacje do prezentacji)
7. Dokonuje celowych operacji na tekście: streszcza, rozwija, przekształca stylistycznie. (ustnie streszcza fragmenty tekstu, układa zdania nawiązujące do treści lektury).
8. Formułuje problemy, podaje sposoby ich rozwiązania, wyciąga wnioski.
 - ✓ Wypowiada się na temat sytuacji problemowej dostrzeżonej w omawianej lekturze.
 - ✓ Proponuje rozwiązania, wyciąga i formułuje wnioski płynące z rozważań.

KOMENTARZ METODYCZNY

Lekcje przeprowadzone według powyższych scenariuszy będą dla uczniów atrakcyjnym sposobem zdobywania wiedzy. Lektura pt. „Antygona” została potraktowana jako przedmiot refleksji i rozważań dotyczących ponadczasowych, ogólnoludzkich problemów. Z drugiej strony podczas jej analizy uczniowie poznają pojęcia nierozzerwalnie związane z grecką tragedią, historią teatru i odczytują obecne w lekturze konteksty. Na tych zajęciach są również realizowane treści ścieżki przedmiotowej: **Kultura polska na tle tradycji śródziemnomorskiej** (hasło programowe: *Przykłady literatury i sztuki starożytnej Grecji i Rzymu oraz Znaczenie mitologii, misterii, obrzędów, świąt i uroczystości. Rola igrzysk i widowisk teatralnych.*)

Myślę, że dobrym pomysłem jest skorelowanie wiadomości literackich z językowymi. Uczniowie uświadamiają sobie, że literatura może być materiałem do ćwiczeń językowych. Takie wykorzystanie lektury sprawia, że być może stanie się ona bliższa współczesnemu młodemu czytelnikowi.

Staralam się, by lekcje nie były prowadzone metodą wykładu, aby ich struktura była skierowana na samodzielną, badawczą pracę ucznia. Dbałam o to, by zostały zachowane następujące ogniwa lekcji: zaangażowanie, badanie, przekształcanie, prezentacja, refleksja i ewaluacja. Wykorzystałam też aktywizujące metody nauczania. Z pewnością wpłyną one na atrakcyjność zajęć. Tak skonstruowane lekcje pozwolą uczniom zdobyć konieczne umiejętności polonistyczne, ale i umiejętności kluczowe takie jak: samodzielne dochodzenie do wiedzy, rozwiązywanie problemów w twórczy sposób, organizowanie własnej pracy, selekcjonowanie i ocena informacji, komunikowanie się w grupie, umiejętność współpracy w zespole. Nauczyciel nie jest jedynym twórcą lekcji. Największy udział w jej tworzeniu mają właśnie uczniowie. To na pewno wzmacnia ich pozytywnie i motywuje do dalszej pracy. Podczas lekcji prowadzonych aktywizującymi metodami nauczyciel ma możliwość obserwowania pracy uczniów w grupie. Takie obserwacje mogą mu uświadomić mocne i słabe strony zespołu klasowego i pomóc w planowaniu działań dydaktycznych.

Widzę konieczność prowadzenia lekcji języka polskiego w gimnazjum w sposób, jaki zaproponowałam w scenariuszach.

Bibliografia:

1. Sofokles *Antygona*, Kama, Warszawa 1994
2. W. Bobiński *Świat w słowach i obrazach. Podręcznik do kształcenia literackiego i kulturowego dla klasy trzeciej gimnazjum*, WSiP, Warszawa 2001
3. W. Bobiński, *Świat w słowach i obrazach 2. Podręcznik do kształcenia literackiego i kulturowego dla klasy pierwszej gimnazjum*, WSiP, Warszawa 2002

4. K. Orłowa, H. Synowiec *Język ojczysty dla klasy trzeciej gimnazjum*, WSiP, Warszawa 2001
5. J. Nawrocka–Szmulewicz, E. Szczepańska *Język polski w gimnazjum. Poradnik metodyczny dla nauczyciela*, Korepetytor, Płock 2000
6. *Stosowanie aktywizujących metod nauczania. Materiały dla nauczycieli i dyrektorów szkół w opracowaniu Ewy Greli*, Kraków 2004.